

MLO klasa III semestr 5 zajęcia 28.11.2020 rok.

T. Formy interwencjonizmu państwowego. Zadania i Funkcje Banku Centralnego, zagadnienia polityki budżetowej.

Interwencjonizm państwowy w gospodarce rynkowej - definicja, cechy, wady i zalety

Mianem interwencjonizmu państwowego określamy **doktrynę ekonomiczną promującą aktywne zaangażowanie państwa w procesy gospodarcze, proces tworzenia przez organy państwowe mechanizmów oddziaływania na gospodarkę**. Interwencjonizm państwowy jest przeciwieństwem liberalizmu gospodarczego. Interwencjonizm zakłada uczestniczenie organów władzy w krajowych procesach ekonomicznych, co ma odpowiednio ożywić gospodarkę, a w ostatecznym rozrachunku przyczynić się do wzrostu gospodarczego, ograniczenia liczby bezrobotnych oraz poprawienia koniunktury gospodarczej (poprzez stymulację popytu) – **są to trzy podstawowe założenia, cele interwencjonizmu**.

Interwencjonizm jest stosowany jako środek pomocniczy zwłaszcza w momencie załamania koniunktury krajowej albo w czasie kryzysu ekonomicznego. Państwo posiada odpowiednie środki, by powstrzymać załamanie się rozwoju gospodarki, poprzez konkretne działania jest w stanie uregulować pewne procesy ekonomiczne.

Do najbardziej popularnych **narzędzi polityki interwencjonizmu** należą, m.in.: **polityka budżetowa oraz monetarna, inwestycje państwowe, dotacje, protekcjonizm oraz regulacja cen**. Każdy z tych środków może być wcielony w życie poprzez konkretne działania, np. zwiększenie stóp procentowych, bezpośrednie dofinansowywanie przedsiębiorstw borykających się z problemami finansowymi czy przejęcie kapitału firm prywatnych przez państwo (nacjonalizacja).

Interwencjonizm państwowy powinien być stosowany w odpowiednich granicach i z wielką ostrożnością, bowiem może się on również przyczynić do pogorszenia sytuacji finansowej państwa, które zwiększa wydatki budżetowe, co czasem może skutkować zagrożeniem inflacją.

W Rzeczypospolitej Polskiej Funkcje Banku Centralnego pełni: Narodowy Bank Polski (NBP)

- jest bankiem emisyjnym- ma wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych w Polsce, sprawdza prawdziwość banknotów i niszczy zużyte
- jest bankiem państwa- otrzymuje dochody z podatków i innych źródeł oraz dokonuje płatności w imieniu państwa, zaciąga pożyczki dla rządu i obsługuje zadłużenia budżetu państwa
- jest bankiem banków- inne banki utrzymują swoje rachunki w NBP, odprowadzają do niego rezerwy obowiązkowe, zaciągają w nim kredyty
- realizują politykę pieniężną i kredytową państwa- ustala wysokość stopy procentowej kredytów, ustala wysokość rezerw obowiązkowych
- wpływa na politykę obrotu innymi walutami- przechowuje oficjalne rezerwy obcych walut i ustala kurs wymiany złotego w stosunku do innych walut

Rodzaje banków i usługi bankowe.

Pierwsze banki w starożytności w Babilonie, Grecji i Rzymie.
Udzielanie kredytów i wystawianie weksli. XI w n.e. miasta włoskie:
pierwsze papierowe pieniądze.

Podstawowe funkcje banków:

- emisja pieniądza (bank centralny),
- przyjmowanie depozytów,
- udzielanie kredytów,

- pośredniczenie w przekazywaniu środków finansowych między różnymi podmiotami życia gospodarczego.

Historia rozwoju banków na ziemiach polskich:

- 1825r. Warszawa, Towarzystwo Kredytowe Ziemskie: usługi bankowe, udzielanie kredytów.
- 1870r. Warszawa, Bank Handlowy SA
- Polski Bank Przemysłowy
- Krajowa Kasa Pożyczkowa
- Bank Polski SA
- Poczta Kasa Oszczędności
- Państwowy Bank Rolny
- Bank Gospodarstwa Krajowego
- Polska Kasa Opieki SA
- **II wojna światowa: likwidacja banków i pozostawienie banku Polska Kasa Opieki SA**
- utworzono Narodowy Bank Polski (NBP) pełniący wszystkie funkcje
- Bank Gospodarki Żywnościowej, w którym były skupione banki spółdzielcze

Funkcje banku centralnego

- emisja pieniądza gotówkowego;
- nadzór nad bankami komercyjnymi;
- świadczenie usług na rzecz banków komercyjnych;
- prowadzenie rachunków i rozliczeń państwa;
- kontrola ilości pieniądza i wielkości kredytu w gospodarce, tak aby ich wartość odpowiadała potrzebom gospodarki, a jednocześnie nie powodowała niebezpieczeństwa wzrostu inflacji.

Rada Polityki Pieniężnej

Jest to zespół niezależnych specjalistów, ustalających wysokość stopy procentowej, według której NBP udziela kredytów i pożyczek bankom komercyjnym.

Składa się z dziewięciu osób wybieranych na okres 5 lat desygnowanych po 3 osoby przez: Sejm RP, Senat RP i Prezydenta RP.

Usługi bankowe dla ludności:

Konto osobiste prowadzone najczęściej w formie rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego, na który wpływają wszystkie dochody osób i z którego najczęściej pokrywane są bieżące opłaty.

Posiadanie konta osobistego pozwala zaoszczędzić czas i zapewnia bezpieczeństwo pieniądзом.

Lokaty terminowe ? umowy z bankiem zawierane na określony czas. W zamian za korzystanie z powierzonych mu pieniędzy bank zobowiązuje się wypłacić odsetki wraz z kapitałem na koniec okresu umowy.

Lokaty dynamiczne ? umowy, z których klient może się wycofać przed końcem okresu ich trwania bez niebezpieczeństwa utraty odsetek. Wkłady te są niżej oprocentowane niż w lokatach terminowych zawartych na taki sam okres.

Lokaty rentierskie ? umowy długoterminowe, polegające na tym, że bank wypłaca odsetki od wkładu w regularnych odstępach czasu, np. co miesiąc lub kwartał.

Rodzaje kredytów bankowych:

- kredyt w rachunku osobistym ? bank umożliwia wypłatę większej ilości środków niż wynosi aktualny stan konta, czyli daje możliwość debetu. Wysokość debetu zależy od wiarygodności klienta i jego dochodów, ale oprocentowanie jest z reguły wyższe niż innych rodzajów pożyczek i kredytów.

- kredyt konsumpcyjny ? udzielany jest na określone potrzeby osób, a jego spłata indywidualnie ustalana z bankiem. Zabezpieczenie kredytu stanowią najczęściej dochody kredytobiorcy lub poręczenia innych osób, a wysokość kredytu zależy od możliwości spłaty przez osobę zaciągającą kredyt.

- kredyt hipoteczny ? długoterminowy kredyt zaciągany z przeznaczeniem na finansowanie budownictwa mieszkaniowego lub nabycie domu czy mieszkania. Zabezpieczeniem tego kredytu staje się najczęściej nieruchomości, na której sfinansowanie został zaciągnięty.

Usługi bankowe dla przedsiębiorstw.

Opierają się głównie na prowadzeniu rachunków firmowych, za których pośrednictwem firmy rozliczają się ze swoimi partnerami handlowymi, płacą podatki, dokonują wypłat wynagrodzenia swoim pracownikom itp.

- kredyty obrotowe ? przeznaczane są na finansowanie bieżącej działalności przedsiębiorstwa, np. na zakup towarów przez firmy handlowe. Pełnią podobną funkcję jak debet na koncie osobistym indywidualnego klienta banku.

- kredyt inwestycyjny ? służą finansowaniu nakładów, których celem jest stworzenie lub powiększenie majątku trwałego przedsiębiorstwa. Kredyty te są długoterminowe, a wydawane pieniądze podlegają ścisłej kontroli przez bank.

Materiały polecane do opanowania zagadnienia:

Jacek Musiałkiewicz- Podstawy Przedsiębiorczości 2,0 wydawnictwo ekonomik

Małgorzata Biernacka Podstawy przedsiębiorczości

wydawnictwo Operon

Jarosław Korba – Podstawy Przedsiębiorczości

Wydawnictwo Operon

Z. Smutek; Wiedza o społeczeństwie Wydawnictwo Operon

Opracował: Czesław Cielecki

Zapraszam na zajęcia prowadzone zdalnie zgodnie z planem zajęć.